

---- Alleen gesproken woord geldt---

Speech staatssecretaris van Economische Zaken, Frank Heemskerk, t.g.v. het Life Rythm Symposium, Sociëteit De Witte, 17 juni 2009.

Dames en heren,

Steeds meer mensen in Nederland werken regelmatig thuis, in de trein en zelfs in restaurants. U kent ze wel, van die mensen die gezellig aan de bar zitten met hun laptop en een kop koffie. Laatst zag ik zelfs een EZ'er werken op de fiets. Met losse handen zat hij een berichtje te typen op zijn blackberry. Het toppunt van mobiel werken! Dames en heren, don't try this at home!

Vraag: wie van u werkt er wel eens thuis of wie werkt er wel eens mobiel? En wie doet dat meer dan 10 uur per week? Ik steek in elk geval zelf vast mijn vinger op. Want dankzij het fantastische internet- thuiswerksysteem van EZ betrapten mijn vrouw en kinderen mij 's avonds en in het weekend geregeld met mijn blackberry of achter de pc. Ik zit daar dan mail af te doen of aan stukken te werken. Ik vermoed dat ik niet de enige ben die zich schuldig maakt aan deze misdaad tegen de vrije tijd.

De titel van dit symposium is 'Werkt mobiel werken'? Die vraag – zult u inmiddels hebben begrepen – kan ik met een volmondig 'ja' beantwoorden. Dankzij goede ICT-toepassingen zijn afstanden kleiner geworden. Om met elkaar te communiceren hoeven mensen niet meer om een tafel te zitten. Zeker als je op afstand in het digitale netwerk van je organisatie kunt, zijn mobiel- en thuiswerken vaak efficiënter.

Maar nog belangrijker: telewerken en mobiel werken zijn goed voor onze economie, voor onze grondstofreserves, ons milieu, ons klimaat en onze arbeidstevredenheid. We kunnen er de files mee terugdringen, kantoorruimte efficiënter gebruiken, energie besparen en CO2-uitstoot beperken. Werknemers hebben geen reistijd, werken flexibeler en zelfstandiger, worden er productiever door en kunnen werk en huishouden beter combineren.

Hoewel in Nederland meer wordt getelewerkt dan in Zuid- en Oost-Europese landen, blijven we achter bij de Scandinavische landen. Van de Nederlandse bedrijven met meer dan 250 personeelsleden doet 10 procent niet aan telewerken. Van de bedrijven met minder dan 50 mensen in dienst gaat dat percentage zelfs richting de 60.

Nou begrijp ik best dat het lastig is om je medewerkers thuis te laten werken als je een bouwbedrijf, een bar of restaurant hebt. Je kunt moeilijk digitaal een muur metselen, een maaltijd bereiden of een biertje serveren. Maar als je actief bent in de zakelijke dienstverlening, in de financiële sector of bij een waterleiding- of energiebedrijf, dan is er toch geen enkele belemmering om je werk thuis te doen?

Integendeel. Onze werkprocessen worden steeds meer door ICT ondersteund. Ons arbeidsethos is goed ontwikkeld. We hebben een hoge computerdichtheid per huishouden. We combineren steeds vaker werk en zorg. En we hebben allemaal last van files. Ideale omstandigheden om meer te gaan telewerken.

Waar zitten dan de belemmeringen? Ik zei het al: deels zijn ze inherent aan het werk of de functie. Als je bouwvakker, serveerster of receptionist bent, is het lastig telewerken.

Voor een ander deel zit het in de bedrijfscultuur. Er zijn nog steeds werkgevers die meer sturen op aanwezigheid dan op output. En het kunnen ook de collega's met elkaar zijn, die vinden dat telewerken eigenlijk niet kan. Er hangt soms nog iets omheen van: ben je eigenlijk wel echt aan het werk?

Dames en heren,

Iemand's productie hangt niet af van het aantal uren dat hij op de zaak is. Met dat idee moeten we afrekenen. Echt productief managen is sturen op output. Dat noemen we het nieuwe werken. En daar hoort een managementcultuur bij van vertrouwen, vrijheid en verantwoordelijkheid. Drie v's die prima aansluiten bij ons hoge arbeidsethos.

Natuurlijk: er zijn ook zaken die minder soepel gaan als je telewerkt. Hoe organiseer je een goede communicatie tussen telewerkers onderling en tussen telewerkers en hun leidinggevende? Hoe voorkom je dat de band met de organisatie en met de collega's terugloopt? Dat er geen teamgevoel meer is? Dat misverstanden ontstaan doordat je elkaar vooral digitaal spreekt? Doordat het praatje bij de koffieautomaat ontbreekt. Je niet meer samen gaat lunchen.

Dáár liggen wat mij betreft de uitdagingen! Bedrijven moeten managers aannemen die weten hoe je werknemers op afstand moet aansturen. Managers die op afstand een team kunnen smeden. Die ruiken wanneer ze hun telewerkers bij elkaar moeten roepen. Die online en per telefoon kunnen motiveren, zicht op het werk kunnen houden en optimaal gebruik maken van de creativiteit en denkkraft van hun mensen.

Daarnaast zijn er de technologie en de kosten. Vooral kleinere ondernemers vinden de huidige mobiele technologie nog duur en ingewikkeld. Apparaten kunnen vaak te veel. En wie automatiseert, krijgt een stortvloed aan ict-jargon en goedbedoelde waarschuwingen over zich heen. Er is maar één manier om daarmee goed om te gaan: nieuwe ontwikkelingen volgen en je verdiepen in de mogelijkheden van automatisering voor jouw primaire bedrijfsproces.

Dames en heren,

De uitdagingen zijn helder. We moeten werken aan een andere management- en bedrijfscultuur en aan nog slimmere en gebruikersvriendelijke technologie. En het zou mooi zijn als de prijzen van de technologie nog wat omlaag zouden gaan.

Maar wat kunnen wij doen? U als vertegenwoordiger van een werkgevers- of werknemersvereniging, als vertegenwoordiger van een brancheorganisatie of als ambtenaar? En wat kan ik doen als staatssecretaris van Economische Zaken?

U weet: de Task Force Mobiliteitsmanagement is speciaal in het leven geroepen om zich daarover te buigen. De lijn blijft dat ondernemers moeten kunnen ondernemen en dat de overheid er is voor de randvoorwaarden. Maar er gebeurt natuurlijk heel veel. Zo heeft minister Eurlings drie grote proeven op stapel staan om medewerkers te verleiden de spits te mijden. Om eerder van huis te vertrekken. Of juist later, zodat mensen eerst nog een paar uur thuiswerken voordat ze naar de zaak gaan.

Die technologie wordt ook steeds slimmer. Het is toch fantastisch dat we met slimme ICT-oplossingen en routenavigatie al in staat zijn de verkeersdrukke in binnensteden te verminderen? Binnenkort start ik samen met minister Eurlings, de gemeenten Den Bosch en Eindhoven, en de provincie Noord-Brabant zelfs een proef om mensen met routenavigatie efficiënt een parkeerplaats te laten vinden. Dat scheelt heel wat rondjes rijden en een hoop verkeersdrukke. En het leidt tot minder CO2-uitstoot.

Dames en heren,

U mag van mij verwachten dat ik mij blijf inzetten voor een goede ict-infrastructuur, voor een goed innovatiebeleid en voor extra aandacht voor mobiel werken en telewerken. En voor alle aantrekkelijke kanten daarvan. En uiteraard zal ik mij er sterk voor maken dat de goede telewerkregeling die EZ kent, ook in de toekomst wordt voortgezet.

Mobiel werken en telewerken moeten wat mij betreft de gewoonste zaak van de wereld worden. Dat is goed voor onze economie, ons milieu, als middel om files te bestrijden en voor onze arbeidstevredenheid. Laten we samen zorgen voor de technologie en de bedrijfscultuur die daarvoor nodig zijn.

Heel veel succes!